

Projektdirektiv för utredningen av effekterna av hittills genomförda energi- effektiviserings- åtgärder (Uppdrag 9)

Innehåll

1	Projektdirektiv	3
1.1	Sammanfattning.....	3
1.2	Projekttyp	3
1.3	Bakgrund och syfte med projektet.....	3
1.4	Mål.....	5
1.4.1	Effektmål	5
1.4.2	Projektmål.....	5
1.5	Målgrupp och intressenter	6
1.6	Projektets avgränsning	6
1.7	Beroenden och samband.....	7
1.8	Tidplan.....	8
1.8.1	Tidplan med projektets totala tid	8
1.9	Resursplan	10
1.9.1	Kompetensbehov	10
1.9.2	Konsultbehov	10
1.10	Budget 11	
1.10.1	Förutsättningar och antaganden.....	11
1.10.2	Per projektmedlem.....	11
1.10.3	Per kostnadsslag	12
1.10.4	Kostnadsställe.....	12
1.11	Projektorganisation.....	12
1.12	Projektresultat – överlämning och godkännande	12
1.13	Dokumentation	12
1.14	Rutiner, möten och rapportering	13
1.15	Förankring och kommunikation	13
1.16	Ändringshantering.....	13
1.17	Risikanalys och planerade åtgärder (obligatoriskt)	13
1.18	Utvärdering.....	13
1.18.1	Utvärdering av projektmål.....	13
1.18.2	Utvärdering av effektmål.....	14
1.19	Referensmaterial.....	14
1.19.1	Godkännande	14

1 Projektdirektiv

Dnr 00-05-6111

Projektnr -

OBS! All löptext som står i mallen härafter är hjälptext. Den bör tas bort när Du är klar med dokumentet.

Adresseras till: Thomas Korsfeldt, projektägare

1.1 Sammanfattning

Projektet syftar till att redovisa uppdrag nummer 9 enligt 2006 års regleringsbrev. Uppdraget omfattar en analys av effekterna av den energieffektivisering som genomförts i Sverige sedan 1995 (energiskatter sedan 1991) avseende minskade energianvändning. Projektet ska under projektperioden från februari 2006 till 30:e augusti 2006 samordna och redovisa Energimyndighetens uppdrag nummer 9 enligt regleringsbrevet 2006. Den totala projektkostnaden beräknas till 500 000 kronor. I arbetsgruppen ska representanter från avdelningarna Systemanalys och Hållbar energianvändning ingå. Därutöver kommer viss extern konsult hjälp att anlitas.

1.2 Projekttyp

Projektet är ett uppdrag ur regleringsbrevet 2006.

1.3 Bakgrund och syfte med projektet

Till grund för uppdraget ligger ett direktivförslag (COD 719/2003 Final) som lades 2003 av den europeiska kommissionen. Efter 2 års förhandlingar har parlamentet, rådet och kommissionen i december 2005 nått en överenskommelse om innehållet i direktivet. Den senaste versionen av direktivet är daterad den 10:e februari 2006 (PE-CONS 3679/05). Uppdraget ska genomföras med utgångspunkt från de förutsättningar som anges i den senaste engelska versionen.

Direktivet gäller för alla sektorer i samhället förutom den handlande sektorn (de företag som ingår i systemet för handel med utsläppsrätter), internationellt flyg och internationell sjöfart.

Det huvudsakliga innehållet i direktivförslaget är:

- Medlemsländerna åläggs att uppfylla ett indikativt energibesparingsmål om att minska energianvändningen med 9% under 9 år, genom att genomföra kostnadseffektiva energieffektiviseringsåtgärder
- Den offentliga sektorn ska gå före och vara ett gott föredöme. Direktivet ger förslag på genom vilka åtgärder detta kan åstadkommas, minst två av förslagen som anges ska genomföras i medlemsnationerna.
- Energiproducenter och distributörer åläggs att erbjuda sina kunder information om energieffektiviserande åtgärder. Direktivet innehåller en lista på möjliga alternativa åtgärder som energiproducenter och distributörer kan genomföra för att uppfylla direktivets krav.
- Ett år efter direktivets ikraftträdande ska alla medlemsnationer presentera en "Energy action plan" till kommissionen som beskriver hur man planerar att nå målet. Var tredje år ska medlemsländerna sedan rapportera om utfallet till kommissionen.

I förtexten till direktivet anges att direktivet syftar till att åstadkomma ett praktiskt genomförande av kostnadseffektiva energieffektiviseringsåtgärder i medlemsländerna. Detta ska hjälpa EU och medlemsländerna att nå Kyoto åtagandet om minskade koldioxidutsläpp samt bidra till en förbättrad försörjningstrygghet.

I annex II till direktivet finns förslag på omräkningsfaktorer för olika energibärare och energislag. I annex III finns exempel på energieffektiviseringsåtgärder som medlemsnationerna enligt direktivet får tillgodoräkna sig för att nå målet. Annex IV innehåller ett generellt ramverk för hur mätning och uppföljning ska ske gentemot målet. Annex V innehåller en indikativ lista på produktområden för energieffektiviserande åtgärder för vilka jämförelser (benchmarks) skulle kunna utarbetas.

Energimyndigheten har enligt regelringsbrevet 2006 fått följande uppdrag:

Myndigheten ska analysera och redovisa uppfyllelsen av hur kvantitativa mål beträffande nationell energieffektivisering kan påvisas enligt vad som kommer att föreskrivas i det förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om effektiv slutanvändning av energi och energitjänster som förväntas antas inom kort.

Analysen skall särskilt beakta verifierbara och bestående effekt av sedan 1995 (för energiskatter 1991) genomförda åtgärder, förväntad effekt under kommande år av redan fattade beslut samt betydelsen av olika relevanta viktningsfaktorer för el, fjärrvärme/kraftvärme och olja. Uppdraget ska delredovisas den 15 mars 2006 och slutredovisas den 30 augusti 2006.

1.4 Mål

Målen ska formuleras som ett tillstånd och inte vägen dit. Målen ska helst vara formulerade på ett sådant sätt att de är mätbara, tydliga, realistiska, vägledande och utmanande.

1.4.1 Effektmål

Projektets insatser ska bidra till att klarlägga förutsättningarna för en kostnadseffektiv implementering av det kommande direktivet om effektivare slutanvändning av energi och om energitjänster i Sverige.

1.4.2 Projekt mål

- Samla de verifierbara kvantitativa effekterna (ex-post) av genomförda insatser för en effektivare energianvändning och minskad primärenergianvändning sedan 1995 (energiskatterna sedan 1991) som syftar till att effektivisera energianvändningen i de sektorer som direktivförslaget gäller.
- Beskriva de metoder med vilka effekterna av tidigare insatser kan verifieras.
- Analysera betydelsen av att applicera olika viktningsfaktorer för olika energibärare framförallt olja, el och fjärrvärme/kraftvärme.
- Genomföra kvantitativa bedömningar (ex-ante) av de förväntade effekter av redan beslutade styrmedel. Beskrivning av förväntat resultat

Beskrivning av förväntat resultat

Projektet ska resultera i en rapport som redovisar effekterna av olika insatser implementerade sedan 1995 för att åstadkomma en effektivare energianvändning i Sverige (energiskatter får tillgodoräknas från 1991).

Ytterligare ska rapporten innehålla en kvantitativ bedömning av de förväntade effekterna från redan beslutade styrmedel som t.ex. skattereduktionen till offentliga lokaler och konverteringsbidraget för oljepannor och direktverkande el i bostäder.

Rapporten ska även belysa effekterna av att använda olika viktningsfaktorer för olika energibärare så som olja, el, fjärrvärme och kraftvärme. Direktivförslaget anger i annex II förslag på viktningsfaktorer. Medlemsländerna får dock använda nationella viktningsfaktorer om dessa kan motiveras.

Alla metoder som har använts för att verifiera effekterna ska kortfattat beskrivas i rapporten.

De samlade effekterna av styrmedlen ska sättas i relation till basåret som enligt direktivet anges till ett genomsnitt av de senaste fem årens (i det här fallet 2000-2005) energianvändning.

Etappmål och delmål

Första styrgruppsmöte ca 20:e mars

Delredovisning till departementet den 15:e mars

- Avdelningsbeslut 27:e februari
- GD-beslut 6:e mars

Andra styrgruppsmötet den ca 13:e juni

Slutredovisning till departementet 30:e augusti

- Avdelningsbeslut 14:e augusti(?)
- GD-beslut 21:a augusti

Projektavslut och uppföljningsmöte med uppdragsledning och projektgruppen ca 20:e september.

Prioritet mellan projektets kvalitet eller resultat, tid och kostnad

Arbetsgruppens olika uppgifter styrs främst av den tid som finns till förfogande innan uppdraget ska dels delredovisas den 15:e mars dels slutredovisas den 30:e augusti. Kostnaderna för olika konsultativa insatser får inte överskrida 500 000 kronor vilket är den enligt verksamhetsplanen avsatta budgeten för arbetet.

Arbetsgruppens uppgift är att tillse att resultatet kommer fram i så god kvalitet som möjligt inom angivna tids och budgetramar.

1.5 Målgrupp och intressenter

Den huvudsakliga målgruppen för projektresultatet är miljö- och samhällsbyggandsdepartementet. Departementet planerar även under våren 2006 att tillsätta en utredning för hur direktivet ska implementeras i Sverige. Utredningen kommer att vara en viktig målgrupp för projektet.

1.6 Projektets avgränsning

I projektet ingår inte att utreda hur direktivförslaget på det mest kostandseffektiva sättet ska implementeras i Sverige. I uppdraget ingår det dessutom inte att utreda vilka program, styrmedel eller andra åtgärder som måste genomföras för att målet om effektivisera energianvändningen med 9% under 9 år ska uppnås. Uppdraget

omfattar inte heller att bedöma kostnadseffektiviteten av de insatser som genomförts.

1.7 Beroenden och samband

Metoder för att utvärdera energieffektiviseringsstyrmedel
Projektledare: Therese Karlsson, SYSA

Projektet har ett tydligt samband med det myndighetsinterna projektet "Metoder för att utvärdera energieffektiviseringsstyrmedel". Projektet ska mynna ut i förslag till metoder för hur olika styrmedel för energieffektivisering kan utvärderas och följas upp.

Allt eller inget, systemgränser och viktningsfaktorer
Kompetens på myndigheten: Göran Andersson, SYSA

Göran Andersson har varit ansvarig för ett tidigare uppdrag inom myndigheten om systemgränser som mynnade i rapporten "Allt eller inget" som ÅF tagit fram på uppdrag av myndigheten. I rapporten anges bl.a. exempel på viktningsfaktorer för olika energibärare och dess betydelse.

Uppdraget har samband med ett annat regleringsbrevsuppdrag som ska bedöma effektiviteten av tidigare och befintliga bidragssystem.
Projektledare: Karin Sahlin, SYSA

Uppdraget är dessutom beroende av alla kvantitativa uppföljningar och utvärderingar som tidigare genomförts av olika stöd och program. Följande exempel på statliga insatser kan nämnas:

Kort slut som är en redovisning av effekterna av det kortsiktiga programmet från 1998. (solfångare, fönster, konverteringsstöd, teknikupphandlingar).

Energi och koldioxidskatten

LIP och Klimp

OFFROT

Det nya konverteringsstödet för oljepannor och direktverkande elvärme.

Pågående bidrag till fönster och solfångare

Frivilliga åtaganden – ByggaBoDialogen

Teknikupphandling och marknadsintroduktion

Energirådgivningen

Märkning, provning och information

Forskning och affärsutveckling

Byggregler

Transportsektorn – koldioxidskatt, lägre förmånsvärde miljöbilar

Ytterligare har projektet anknytning till EU-projektet IEE-AID som arbetar med att genomföra, i så stor utsträckning som möjligt, kvantitativa utvärderingar av ett 20-tal program eller styrmedel i fem olika länder Sverige (Skandinavien), Holland, Italien, Tyskland....

Dessutom finns kopplingar till andra myndigheter såsom Vägverket, Luftfartsverket och Sjöfartsverket (ev. andra myndigheter?) för inrikestransporter och den effektivisering som skett från 1995 och fram till idag.

1.8 Tidplan

Projektstart: februari 2006

Projektslut: 30:e september 2006

1.8.1 Tidplan med projektets totala tid

Etappmål

Första styrgruppsmöte	ca 20:e mars
<u>Delredovisning till departementet den</u>	<u>15:e mars</u>
- Avdelningsbeslut	27:e februari
- GD-beslut	6:e mars
Andra styrgruppsmötet den	ca 13:e juni
<u>Slutredovisning till departementet</u>	<u>30:e augusti</u>
- Avdelningsbeslut	14:e augusti(?)
- GD-beslut	21:a augusti

Projektavslut och uppföljningsmöte med uppdragsledning och projektgruppen ca 20:e september.

Aktivitetsplan

Aktivitet	Pågår till	Veckor
Projektledning (0,1 *160* 8 mån)	30:e augusti	2
Styrgrupp (2 möten á 2 h + inläsning 2 h per möte för 5 personer, slutläsning 4 h /person)	30:e augusti	1,5
Genomgång och tolkning av definitioner i direktivförslaget för att det ska kunna tillämpas.	30:e mars	1,5
Insamling och granskning av tidigare genomförda uppföljningar av styrmedel för energieffektivisering	15:e april	2
Kontakta Vägverket, Luftfartsverket och Sjöfartsverket för effektiviseringsåtgärder som genomförts inom deras respektive sektor samt ta reda på de kvantitativa effekterna av dessa om möjligt	30:e april	1
Beräkning av effekterna av olika bidragssystem sedan 1995 inklusive konvertering till fjärrvärme respektive kraftvärme från olja och el hos slutanvändare (ej handlande sektor) ev. fördelat per fjärrvärme/kraftvärmenät	30:e juni	3
Framtagandet av förslag på primärenergifaktorer för alla energibärare och energislag	30:e juni	3
Beräkna storleken på besparingsmålets omfattning i TWh (9% av den genomsnittliga energianvändningen för åren 2000-2005)	Omgående, när primärenergifaktorer finns framme.	0,5
Beräkning av effekterna av styrmedel som teknikupphandling, marknadsintroduktion, information, energirådgivning etc (ej bidrag)	30:e juni	3
Bottom up (ex ante) bedömning av framtida effekter av olika pågående insatser OFFROT, konverteringsbidraget till direktel och olja	30:e juni	1,5
Ekonometrisk top down analys av de samlade effekterna av styrmedel för energieffektivisering	5:e augusti	3
Rapportskrivning	10:e augusti	1,5
Summa		23,5

1.9 Resursplan

Här redogör du för de olika typerna av resurser du har behov av i projektet och varifrån du planerar att ta resurserna.

1.9.1 Kompetensbehov

Arbetsgruppen har ett behov av kompetenser från de projekt som har nämnts under rubriken 1.7 Beroenden och samband dvs de som inom myndigheten har arbetat med uppföljning av olika styrmedel för energieffektivisering inom bebyggelsen (Johanna Andreasson), industrin (Per Grunéus) och transportsektorn (Anders Jönsson). För att projektet ska nå uppsatta mål är det ett krav att avdelningarna systemanalys och avdelningen för hållbar energianvändning samordnar sig och finns representerade i arbetsgruppen under hela projektiden.

Det finns även ett behov av att ta in extern kompetens genom konsulter för att dels avlasta de interna kompetenserna vad avser det praktiska framtagandet av kvantitativa data för uppföljning av vissa styrmedel.

1.9.2 Konsultbehov

Beroende av att tillgängligheten på interna kompetenser är hårt ansatt kommer det att vara nödvändigt att anlita konsulter i olika avseenden.

Det främsta användningsområdet för konsulter bör vara att genomföra kvantitativa uppföljningar av olika styrmedel för energieffektivisering samt att ta fram primärenergifaktorer för olika energislag.

Följande uppdrag har hittills identifierats där konsulter kan komma ifråga:

- 1 Ta fram omräkningsfaktorer för olika energibärare avseende primärenergi för slutanvändarsektorer och särskilt transportsektorn, tillfrågad konsult WSP Environmental (Agneta Persson) eventuellt även HeatSpot (David Knutsson) (G2 Statistik-transporter)
- 2 Kvantitativ uppföljning av effekterna av kraftvärme och fjärrvärme utbyggnaden ev. kopplat till specifika styrmedel, PROFU (Anders Göransson) (E3 Miljöekonomi-konsekvensanalyser, Energibeskattnig)
- 3 Kvantitativ uppföljning av bidraget till teknikupphandling och marknadsintroduktion, tillfrågad institution IIEEE vid LTH (Lena Neij)

1.10 Budget

Aktivitet	Medel (tkr)
Konsultuppdrag 1	220.000
Konsultuppdrag 2	150.000
Konsultuppdrag 3	100.000
Resor	30.000
Summa	500 000

1.10.1 Förutsättningar och antaganden

Budgeten baseras på grova antaganden och kommer att omfördelas internt mellan de olika konsultuppdragen beroende av bedömd prioritet och tillgången till interna resurser.

Tidplanen och budgeten förutsätter att de experter som ska anlitas finns tillgängliga och har tid att lägga på uppdraget.

1.10.2 Per projektmedlem

Projektmedlem	Tid
Projektledare: Anna Forsberg, HEAN	7 veckor
Therese Karlsson, SYSA	5 veckor
Klaus Hammes, SYSA	4 veckor
Eva Ahlbäck, HEAN	2 veckor

Det finns ett behov av att få tillgång till juridisk hjälp för att tolka direktivets skrivningar te.x. från Eva Ahlbäck, HEAN eller Margareta Petren Axné, SYSA. Dessutom kommer det finnas behov av att få tillgång till olika statistiska data via följande kontaktpersoner: Johanna Andreasson för byggnader och service, Per Grunéus för industrin och Anders Jönsson för transporter. Ytterligare kommer det att finnas ett behov av att Göran Andersson, SYSA kan avsätta ca 1 dag för synpunkter och kommentarer runt det som tas fram avseende primärenergifaktorer.

1.10.3 Per kostnadsslag

Aktivitet	Medel (tkr)
Externa kostnader konsulter	470.000
Resekostnader	30.000
Summa	500 000

1.10.4 Kostnadsställe

Avdelningen för hållbar energianvändning kostnadsställe D21 ID2818 ska bära projektets kostnader enligt budget.

1.11 Projektorganisation

Intern beställare: Thomas Korsfeldt

Projektagare: Andres Muld

Styrgrupp: Pernilla Axelsson, Carin Karlsson, Tomas Levander, Egil Öfverholm, Thomas Lewald

Mottagare: Regeringskansliet

Projektleddare: Anna Forsberg, HEAN

Deltagare i arbetsgruppen:

Therese Karlsson, SYSA

Klaus Hammes, SYSA

Eva Ahlbäck, HEAN

Kvalitetssäkrare: Paul Westin, SYSA

1.12 Projektnytt – överlämning och godkännande

Projektnytt ska avrapporteras dels till den interna beställaren GD Thomas Korsfeldt via beslutsmöten dels till regeringskansliet i form av en delrapport och en slutrapport.

1.13 Dokumentation

Dokumentationshanteringen kommer att beskrivas i samband med projektstart.

1.14 Rutiner, möten och rapportering

Rutiner för möten och rapportering kommer även det att planeras i detalj i samband med projektstart.

1.15 Förankring och kommunikation

Förankring inom Energimyndigheten sker dels via beslutsmöten på avdelningsnivå och GD-nivå dels via styrgruppsmöten. Förankring med Regeringskansliet sker via delrapporten och vid behov via personliga kontakter eller möten.

Kommunikation inom projektgruppen sker via arbetsmöten, mail och telefon.

1.16 Ändringshantering

Om avsteg måste göras från ramarna (ej budgetramar) enligt det godkända projektdirektivet ska det i första hand kommuniceras med projektägaren och vidare med projektets styrgrupp. Måste avsteg ske från budgetramarna ska detta kommuniceras med projektägaren och vidare med projektets styrgrupp och till sist ska beslut fattas av generaldirektören.

1.17 Riskanalys och planerade åtgärder (obligatoriskt)

En risk är att det blir mycket trångt om tid fram till slutrapporten den 30:e augusti. Det är viktigt att alla berörda linjechefer är medvetna om arbetsläget.

Uppdraget är komplicerat och projekttiden är relativt kort vilket i sig är en risk som framförallt kan påverka kvaliteten på det arbete som tas fram.

Ytterligare en risk i uppdraget är att de konsulter som projektet kan komma att behöva anlita inte har tid att utföra uppdraget, därmed kan det bli svårt att få rätt kompetens för utförandet. Ett sätt att söka undvika denna risk är att tidigt ta kontakt med potentiella konsulter för att preliminärboka deras tid.

1.18 Utvärdering

1.18.1 Utvärdering av projektmål

Utvärdering av projektmål ska göras i ett slutmöte med projektgruppen med projektledaren.

1.18.2 Utvärdering av effektmål

I samband med projektstart ska projektledare i samarbete med projektägaren bestämma hur och när utvärderingen av projektet ska ske.

Denna utvärdering syftar till att utreda hur väl genomfört projekt har bidragit till att definierat effektmål har kunnat uppnås. Syftet är också att analysera eventuella avvikelser i förhållande till effektmålet trots genomfört projekt.

1.19 Referensmaterial

- Direktivet om effektivare slutanvändning av energi och om energitjänster (version 10:e februari 2006 engelska)
- Kort Slut (1998-2002)
- Metoder för att utvärdera energieffektiviseringsstyrmedel, etapp 1, 2 och 3
- Regleringsbrevet för 2006
- Effekter av energiskatter 1991-2004, Göteborgs Universitet
- Underhandsunderlag som lämnades till Näringsdepartementet 2004-12-23

Samtliga referenser kommer att samlas under en mapp på G:\STEM\Uppdrag 9 regleringsbrevet 2006\Referenser.

1.19.1 Godkännande

Datum 2006-03-06

Underskrift beställare

Underskrift projektägare

Underskrift projektledare

